QVÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XX. FEBRVARII, MAGISTRO GABRIELE BIARD DOCTORE MEDICO MODERATORE.

665

An somnus à cibo?

VAMDIV viuit homo, nutritur tamdiu: ad hoc illi alimentum paratum fuit à natura, quod siue calidum, siue frigidum potestate, eodem modo calefacit nostrum corpus. Id pro triplici coctione quam in ventriculo, venis, & singulis corporis partibus subit, triplex assignatur, τὸ μὲν τρέφον, τὸ δὲ οἷον τρέφον καὶ τὸ μέλλον τρέφειν. Posterior coctio semper sequitur priorem, si hæc praua est (quod contingit etiam facultate ventriculi illæsa) si bona, non semper, nec enim vitium primæ secunda, nec errorem secundæ tertia emendat. Quale, quantum, quando, quoties, quomodo alimentum exhibeas sedulò æstimes. Vitentur εὔφθαρτα καὶ κακόχυμα. Impranso cœna solito parcior, humidioribus cibis & coctu facilioribus, vinoque minùs diluto paranda: Plus æquo pranso, sit nulla aut exigua cœna. Humida & lubrica priùs ingerenda; nec sumendum est manè alimentum nisi hesterno probè confecto & exercitato corpore: sitque cœna prandio copiosior. Debilia corpora alantur parcè, & frequenter: vegeta rarò, & multùm. Inedia si futura sit, labor omnis abesto.

LIMENTA ingeri solida non debent, sed attrita primùm dentibus & leuigata ventriculo committantur, vt in chylum transeant eius non calore solùm, sed etiam facultate ἀῤῥώτῳ. A cibo vel æstui, vel frigori, vel labori nemo se credat, cura ac meditatio omnis absit, vtpotè à quibus imbecillitas ventriculi, qua ferè studiosi omnes & vrbani laborant, & macies ortum habet. Caue potum cibis præmittas, vel post insignem euacuationem alimentum ἀθρόως assumas: Meliores cibi non semper omnium optimi, dandum aliquid voluptati & consuetudini, quæ altera natura est: Alimentorum mutatio per ætates necessaria, pueris mollior, iuuenibus, quibus facultas coctrix debilior, excretrix robustior quàm pueris, sicca concedi debent: vtrisque cum venere arthritidis alumna, vinum, frigidorum morborum parens, interdicatur; hoc senibus ex vsu est æquè ac mel salitaque edulia. Hyeme licet ventres natura sint calidiores, magis tamen nocent frigidi & pituitosi cibi quàm æstate.

T SOMNVS (quiete sensus motusque rectè definitus) corpus humectat, calorem natiuum fouet, omnes coctiones iuuat, secernit excrementa, sitim à vigilijs inductam sedat: Sic vorax vigilia corpus desiccat, humidum primigenium depopulatur, ciborum coctionem interturbat, & à somno excitatam sitim extinguit: longiori somno deteriores semper longiores vigiliæ, præsertim senibus, quibus amicus somnus longus, maximè à cibo recenter ingesto, calidioribus & siccis naturis breuior somnus esse solet, longior humidis calidis, & profundior; verùm etiam gulosis hominibus & vino generoso vtentibus: A fame & ab euacuatione aliqua liberali, velut à phlebotomia arcendus somnus, cataphoricis & astmaticis noxius, interdum necessarius vomentibus; quòd pueri diu multúmque dormiant, senes parum & leuiter, argumento est à frigore somnum nequaquam induci: nocturnus diurno, vespertino matutinus salubrior, meridianus æstate & calidis regionibus maximo animalis commodo permittitur, quo vt suauior ineatur humida refrigerantia rectè imperantur alimenta.

VO maior est euaporatio & obstructio meatuum per quos spiritus animales à vitalibus & naturalibus specie distincti excurrunt, eò maior in somnum propensio, ex quo mirum fuerit cur æstate quàm hyeme somnolentiores simus, curve Æthiopes & Meridionales populi Septentrionalibus, biliosi melancholicis, defessi minimè fatigatis, sobrij vario cibo oppletis somno faciliùs capiantur. Quibus angustæ venæ ijs citò somnus obrepit, ægrè ijs quibus tristitia cor editur, cuius tamen alexipharmacum est somnus, vt & lassitudinis cuiuscumque; suauiùs soporamur inflexi quàm erecti, decumbentes in latera quàm supini, aut proni, super dextrum latus quàm sinistrum. Calidiores sunt partibus internis qui dormiunt, externis qui vigilant: hinc est vt illis qui præter consuetudinem pransi fuerunt, dormiendum sit à prandio, hyeme sine frigore, æstate sine calore: Si in somnum minùs propensi sunt, lentè ambulando plures conficiant circuitus. Aperto & nudo cœlo dormire, minùs bonum; bonum calidioribus plus æquo hominibus, frigido in loco contectos somnum capere.

INGVLARE sanitatis tuendæ præceptum eodem semper vti alimento: prandere assueti si impransi maneant, reliquiæ ciborum ijs exarescunt, os amarescit, partes externæ frigescunt, pendula sentiuntur viscera, ijsque cardiogmi excitantur. Cùm genus vitæ mutandum est, insuetam cibi abstinentiam faciliùs ferent pituitosi biliosis, obesi gracilibus, pingues macilentis, adolescentes senibus. Periculosior ex multa vasorum inanitione ciborum copiosa ingestio quàm ex multo cibo εἰς κενεαγγείω traductio. Otium satietas & statim à cibo venus (pituitosis morbis vtilis) pleno quàm vacuo, calido quàm frigido corpore opportunior. Fugiendæ sunt procul cupediæ, adsit pro condimento fames appetitus ventriculi κατὰ φύσιν, licet sibi similibus gaudeat alimentis contrarijs, tamen non læditur, vbi ille calidior iusto existit minus appetit quàm coquit, melius δυσαλλοίωτα quàm εὔπεπτα conficit, carnesque reddit frigidiores: ast cùm siccior est, frequenti torquetur siti, exiguo sedanda potu, vnde artis necessitas colligitur, sine qua sanitas incolumis seruari nequit. Post cibos in ventriculi fundum delapsos somnus tutò conceditur, tunc enim ex cibis blanda & copiosa anathymiasis caloris beneficio ad cerebrum delata caput replet, & somnum inducit, quo vigente noui spiritus cudentur ad sequentem vigiliam, & ad operationes animi & corporis obeundas.

Ergo somnus à cibo.

112

Proponebat Lutetiæ REMIGIVS L'EVESQVE Rhemensis, Anno Domini M.DC.XXV.